

Epinfo

Zoonózis-jelentés, 2015	9
Tájékoztatási szakmai továbbképzésről	15
Fertőző betegségek adatai	18

Epidemiológiai Információs Hetilap

NEMZETKÖZI INFORMÁCIÓ

ZOONÓZIS-JELENTÉS: A BEJELENTETT, LISTERIA OKOZTA MEGBETEGEDÉSEK SZÁMA 2014-2015-BEN NEM VÁLTOZOTT JELENTŐSEN, DE GYAKRAN FORDUL ELŐ A BETEGSÉG AZ IDŐSEBB KOROSZTÁLY KÖRÉBEN

Az európai szakértők már 2008 óta észlelik a listeriosis trendjének növekedését, azonban kiemelik azt is, hogy a bejelentett megbetegedések száma nem változott lényegesen 2014-2015 között. A legtöbb megbetegedést a 64 év felettek körében regisztrálták.

Ez csupán néhány a legfrissebb következtetések közül, melyek az EFSA (Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság) és az ECDC (Európai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ) legújabb, 2015-re vonatkozó **zoonózis-jelentésében** szerepel. Az összefoglaló a salmonellosis, a campylobacteriosis és az élelmiszer által terjedő járványok legújabb Európai Unió trendjeit is tartalmazza.

Az EFSA és az ECDC éves zoonózis-jelentése 32 európai ország (28 tagállam, valamint Norvégia, Izland, Svájc és Liechtenstein) jelentésének adatain alapul, a dokumentum segít az EU Bizottságnak, és a jelentő országoknak az élelmiszer- és vízeredetű megbetegedések és járványok azonosításában, nyomon követésében, jelentésében,

a megfelelő intézkedések meghozatalában, valamint a fertőzések megelőzésében. A jelentés többek között a következő zoonotikus eredetű betegségekkel foglalkozik: **yersiniosis, VTEC fertőzések, echinococcosis és Q-láz.**

2015-ben a regisztrált listeriosis megbetegedések száma 2 200 volt, a betegség 270 fő esetében halálos kimenetelű volt. Ez volt az eddig valaha bejelentett legmagasabb esetszám az EU tagországaiban. A 64 év fölöttiek között, előfordult megbetegedéseknek az összes esethez viszonyított aránya állandó növekedést mutatott: a **2008-ban** kalkulált **56%-ról, 2015-re 64%-ra nőtt.**

Emellett, ebben az időszakban majdnem megduplázódott a 84 év felettieket érintő esetek száma, és a megbetegedési arány is növekedett az összes korosztály listeriosis megbetegedéséhez viszonyítva.

„Aggasztó a listeriosis megbetegedések előfordulásának gyakoribbá válása, az esetszám emelkedése főként a lakosság idősebb korosztályait érinti.

Az ECDC szoros együttműködésben az EU tagországainak szakértőivel mindent megtesz az élelmiszer- és víz eredetű fertőzések és járványok surveillance-ának fejlesztéséért, külön hangsúlyt helyezve a listeriosisra. Elő kell segíteni az ilyen eredetű esetek halmozódásának, és a járványoknak a minél előbbi észlelését, mivel ez lehetőséget ad a további fertőzések előfordulásának megelőzésére” – nyilatkozta, Mike Catchpole, az ECDC vezető kutatója. Véleménye szerint ez olyan közvetlen közegészségügyi fenyegetés, amit nagyon komolyan kell vennünk.

A Listeria-fertőzést a *Listeria monocytogenes* baktérium okozza, mely igen elterjedt a környezetben. Ez a baktérium életképes alacsony hőmérsékleten is és ellenálló a koncentrált sóoldatokkal szemben, ezért könnyen szaporodik feldolgozott, tartósított és hűtött készételekben, és más ilyen típusú élelmiszeripari termékekben. Ezek a következők: feldolgozott

(előrecsomagolt és különféle élelmiszeripari technológiákkal kezelt) hús és hal, felvágottak, tejtermékek, főként a lágysajtok, a vaj és a tej, különösen, ha az nem pasztörözött; valamint az előre elkészített szendvicsek és saláták.

A legtöbben tünetmentesek maradnak, ha Listeriával szennyezett élelmiszert fogyasztanak, azonban az idősek, az immunrendszer gyengeségében szenvedő betegek, a várandós nők és az újszülöttek listeriosis agyhártya- és agyvelőgyulladást, illetve véráramfertőzést (szepszis) okozhat. A betegség minden megjelenési formája hosszadalmas antibiotikum-kezeléssel gyógyítható, azonban a súlyos invazív fertőzések esetében a betegség kimenetele kétséges.

Dr. Martha Hugas, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) biológiai veszélyekkel, és élelmiszer-szennyező anyagokkal foglalkozó tudományos testületének vezetője szerint: „A fogyasztásra kész élelmiszerekben, amelyekben a Listeria a leggyakrabban megtalálható, és amelyek a leggyakoribb forrásai a humán fertőzéseknek, e baktérium előfordulása csak igen ritkán lépte túl a jogszabályban meghatározott egészségügyi határértéket. A fogyasztók egészségének védelme érdekében ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy a vásárlóknak figyelemmel kell kísérniük a terméken szereplő és a gyártó által meghatározott eltarthatósági/fogyaszthatósági idő lejártát, a termék biztonságos tárolására vonatkozó utasításokat, illetve az Élelmiszerbiztonsági Hivatal erre vonatkozó egészségügyi ajánlásait.”

2015-ben 22 9213 **campylobacteriosis** megbetegedést jelentettek be, ami még mindig a leggyakrabban előforduló élelmiszer eredetű fertőzés az EU tagországaiban. 2008 óta e betegség trendje is növekvő tendenciát mutat. A kórokozó leggyakrabban élő baromfiból és csirkehúsból mutatható ki.

Az EU tagországainak területén a második leggyakoribbként regisztrált zoonózis, a **salmonellosis** eseteinek a száma szintén kisfokú növekedést mutat. Míg 2014-ben 92 007 bejelentést regisztráltak, addig 2015-ben már 94 625-öt.

Az elmúlt két évben tapasztalt növekedés részben a surveillance rendszer fejlesztésével, és új, pontosabb laboratóriumi vizsgálatok bevezetésével, ennek következményeként pedig a bejelentések számának emelkedésével is magyarázható. Mindazonáltal, a hosszútávú tendencia kimutathatóan csökken az utóbbi időben.

A legtöbb EU tagállam elérte és tartja a Salmonellával fertőzött baromfiállományok arányának az előírt mértékét. A Salmonella főként feldolgozatlan és fogyasztás előtt hőkezelést (főzést-sütést) igénylő baromfihúsban található.

Élelmiszer eredetű járványok

2015-ben összesen 4 362 élelmiszer eredetű járványt jelentettek. A járványok leggyakrabban azonosított kórokozója a Salmonella volt, és a járvány kialakulása leggyakrabban a tojás nem megfelelő felhasználásával volt összefüggésbe hozható. Fontos megjegyezni, hogy ennek ellenére a Salmonella-eredetű járványok száma 2010 óta 41%-kal csökkent.

Forrás: www.ecdc.europa.eu

Listeriosis/Listeria az EU-ban 2015-ben

2015-ben 2 206 megbetegedést jelentettek.
Közülük 1 524 esetben ismert a kor és a kimenetel.

1 524

1 524 listeriosis megbetegedés, melynél ismert a kor és a kimenetel

64%

64%-a a betegeknek 65 éves vagy idősebb volt

20%

20%-a a 65 éves vagy idősebb betegeknek meghalt

Listeria monocytogenes az élelmiszerben (EU, 2015)

3,9%

L.monocytogenes-pozitív azonnal fogyasztható haltermék

2,5%

L.monocytogenes-pozitív azonnal fogyasztható hústermék

1,1%

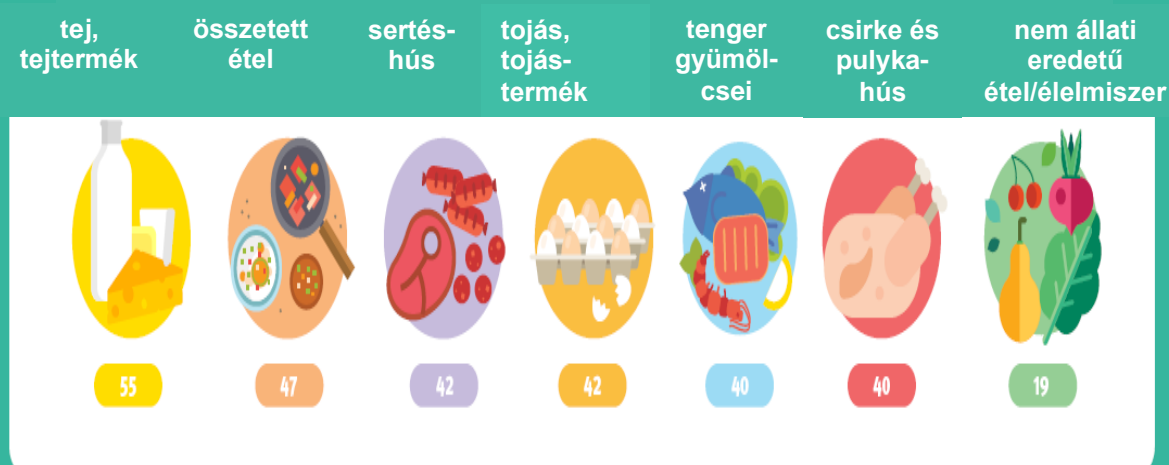
L.monocytogenes-pozitív azonnal fogyasztható sajtféle

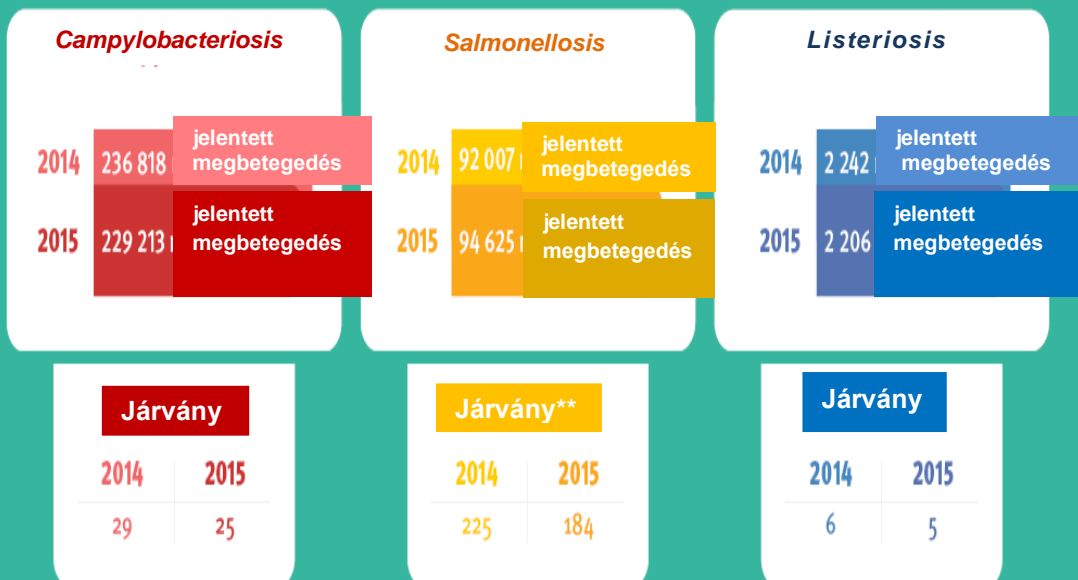
Mennyire biztonságos az Ön által fogyasztott étel/élelmiszer?

Járványt terjesztő élelmiszerek/ételek és az általuk okozott járványok* száma (EU, 2015)

A leggyakoribb, élelmiszer által is terjedő fertőző betegségek (EU, 2014-15)

*Erős bizonyítékkal rendelkező, élelmiszer által terjesztett járványok

**A számbeli eltérés a korábban publikált adatoktól az erős bizonyítékkal rendelkező járványok osztályozásában időközben történt változás következménye.

Forrás: [Annual summary report on trends and sources of zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks in 2015](#), published by EFSA and ECDC in 2016. Data on case numbers come from the European surveillance system (TESSy), data on outbreaks come from EFSA zoonoses database.

TÁJÉKOZTATÁS SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSRŐL

**Országos Epidemiológiai Központ
Az MTA Biológiai Tudományok Osztályának
Mikrobiológiai Osztályközi Tudományos Bizottsága
Magyar Mikrobiológiai Társaság**

MEGHÍVÓ

a Lányi Béla Tudományos Nap című akkreditált továbbképzésre

Ideje: 2017. február 21. kedd 10 óra, **regisztráció** 9:30-tól

Helye: Fodor József Terem, Budapest, IX. ker., Nagyvárad tér 2.

Levezető elnökök: **Dr. Takács Mária** főigazgató-helyettes,
címzetes egyetemi tanár

Pászti Judit főosztályvezető

A külvilág belül; az ember, mint ökoszisztéma

Előadó: Prof. Dr. Falus András, az MTA rendes tagja

Semmelweis Egyetem, Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézet

A Staphylococcus aureus bakteriémiák növekvő jelentősége

Előadó: Dr. Székely Éva, Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház

Pneumococcus szerotípus-változások a védőoltások tükrében

Előadók: Dr. Dobay Orsolya PhD¹ Dr. Tóthpál Adrienn PhD¹,
Dr. Tirczka Tamás²

¹ Semmelweis Egyetem, Orvosi Mikrobiológiai Intézet,

² OEK Bakteriológiai I. Osztály

Ritka (?) parazitózisok**Előadó:** Dr. Dóczi Ilona, PhD

Szegedi Tudományegyetem, Klinikai Mikrobiológiai Diagnosztikai Intézet

Shiga-toxint és citoletális duzzasztó toxint termelő Escherichia coli törzsek és profágjaik molekuláris jellemzése**Előadó:** Prof. Dr. Tóth István, az MTA doktora

Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományi Kutatóközpont Állatorvostudományi Intézete

Változások az enterális bakteriális diagnosztikában, különös tekintettel a patogén Escherichia coli csoportok azonosítására**Előadó:** Dr. Mag Tünde, PhD

Országos Epidemiológiai Központ, Bakteriológiai II.osztály

Baktériumok teljesgenom-szekvenálásának alkalmazhatósága járványkivizsgálásban**Előadók:** Dr. Tóth Ákos, PhD, Ungvári Erika,

Országos Epidemiológiai Központ

Tesztírás**A vizsga lebonyolításáért felelős:** Dr. Takács Mária**Az előadások célközönsége:** orvosi mikrobiológiai illetve más szakvizsgára készülő mikrobiológusok, klinikai és kórházi orvosok, epidemiológusok, infektológusok, közegészségügyi-járványügyi laboratóriumi szakemberek, klinikai mikrobiológusok, egészségügyi szakdolgozók.**Jelentkezési határidő:** 2017. február 14.**Részvételi díj:** nincsA továbbképzés kreditpont értéke orvosok, klinikai mikrobiológusok számára **14 pont**, egészségügyi szakdolgozók részére **8 pont**.**Orvosok, klinikai mikrobiológusok számára az alábbi szakképesítésekhez szabadon választható szakmai pontszámként kerül jóváírásra:**

Orvosi szakképesítések:

1. belgyógyászat | 2. bőrgyógyászat | 3. fertőző betegségek |
4. fertőző betegségek (higién.) | 5. háziorvostan | 6. higiénikus
7. higiénikus | 8. immunológia (képesítés) | 9. infektológia
10. klinik.labor.vizsg. (higién.) | 11. klinikai laboratóriumi vizsg. |
12. klinikai mikrobiológus | 13. közeg.-járványtan (higién.)
14. közeg.járványt.labor(higién.) | 15. közegészségtan-járványtan
16. közegészségügyi és járványügyi laboratóriumi vizsgálatok
17. megelőző orvostan és népegészségtan
18. molekuláris biológiai diagnosztikus
19. orvos (szakirányú szakképesítés nélkül)
20. orvosi laboratóriumi diagnosztika | 21. orvosi laboratóriumi vizsgálatok
22. orvosi mikrobiológia | 23. orvosi mikrobiológia(higién.)
24. trópusi betegségek | 25. tüdőgyógyászat

Amennyiben a résztvevő nem rendelkezik a felsorolt szakképesítések valamelyikével, **annak szabadon választható tanfolyami pontszámként kerül elismerésre.**

A NEFMI 64/2011 (XI.29.) rendelete értelmében az a résztvevő, **aki a vizsgával minősített tanfolyamon nem vizsgázik le, a tanfolyam minősítésekor megítélt kreditpontot nem kaphatja meg, tehát mint hallgató, részpontszámot sem kaphat.**

A továbbképzésre **az OFTEX portálon vagy az Országos Epidemiológiai Központ kapcsolattartójánál, e-mailben lehet jelentkezni 2017. február 14-ig a kitöltött jelentkezési lap megküldésével.** A jelentkezési lap letölthető az **OEK honlapjáról (www.oek.hu) a Rendezvények menüpontból.**

Tanfolyamszervező, a továbbképzés szakmai vezetője:

Dr. Takács Mária főigazgató-helyettes

Tel.: (1) 476-1383

Kapcsolattartó: Dömök Valéria oktatási ügyintéző

Tel.: (1) 476-1100/2100; e-mail: oktatas@oek.antsz.hu

HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

Az Országos Szakmai Információs Rendszer Járványügyi Szakrendszerének Fertőzőbeteg-jelentő alrendszerét kiszolgáló **statisztikai** funkcionalitásnak az **évváltáskor észlelt hibája** miatt a heti jelentés alapját képező táblázatok nem a programozott eljárásrend alapján készültek el, így azok nem kerülnek publikálásra.

Az adatbázis célzott lekérdezése révén kapott adatok szerint, a **2017. január 9-15.** közötti időszakban bejelentett fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

Az **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül a **campylobacteriosis** megbetegedések száma 19%-kal kevesebb volt az előző év azonos hetében regisztrálnál. A **salmonellosisok** száma alatta maradt az előző év első hetében jelentettnek.

2017. 2. hetében másfélszer annyi **rotavírus-gastroenteritist** jelentettek, mint az előző év megfelelő időszakában, az esetek 40%-át a Közép-Magyarországi régióból és Hajdú-Bihar megyében regisztrálták.

Három új közösségi gastroenteritis-járványról érkezett jelentés. Egyik esemény sem volt tömeges méretű (5-11-12 beteg). Egy óvodában kialakult járvány kivizsgálása során már igazolták a **rotavírus** szerepét, a többi esetben a járványügyi jellemzők alapján a megbetegedések hátterében **calicivírus** állhat, a laboratóriumi vizsgálatok azonban még nem zárultak le.

Az **akut vírushepatitis** megbetegedések száma a héten **16-ra** csökkent, szemben az előző héten jelentett 28 esettel. Közülük **10 esetet hepatitis A vírus** okozott, két A vírushepatitis egy Nógrád megyei általános iskolából november 17-én kiindult területi járványhoz kapcsolható. További öt fertőző májgyulladás hátterében **hepatitis E** vírus, egy esetben **hepatitis B** vírus volt igazolható.

A **légtúti fertőző betegségek** közül a **scarlatina** megbetegedések száma ötödével több volt az előző év azonos hetében regisztráltnál, folytatódott az előző időszakban megfigyelt emelkedő trend. A **varicella** megbetegedések száma is közel 20%-kal meghaladta az előző év első hetében nyilvántartásba került esetszámot. **Védőoltással megelőzhető fertőző betegségek** közül egy **pertussis** gyanújáról érkezett jelentés. A laboratóriumi vizsgálatok folyamatban vannak.

Az **idegrendszeri fertőző betegségek** közül **két meningitis purulenta** került a nyilvántartásba. Az egyik megbetegedést **Y szerocsoportú N.meningitidis** okozta. Egy **meningitis serosa** és két **encephalitis infectiosa** megbetegedést jelentettek, még egyik etiológiája sem ismert.

Az Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt Intézetünk a **Centers for Disease Control and Prevention**-nal együttműködve, a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat révén indíthatta el 1994-ben.

Az **Epinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.oek.hu; www.epidemiologia.hu; www.jarvany.hu;

www.antsz.hu/oek

az **ÁNTSZ** dolgozóinak belső hálózatról: <http://oek>

Elektronikus Epinfo-hírlevélre történő feliratkozás: epiujsg@oek.antsz.hu

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Epinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

Postai cím: 1966 Budapest, Pf. 64.

Telefon: 476-1153, 476-1194

Telefax: 476-1223

E-mail: epiujsg@oek.antsz.hu

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál hivatkozni kell az alábbi módon: Országos Epidemiológiai Központ. A közlemény címe. Epinfo a megjelenés éve; a kiadvány száma:oldalszám. (Pl.: Országos Epidemiológiai Központ. 10 éves az Epinfo. Epinfo 2003; 1:1-2.)

Országos tisztifőorvos:

Dr. Szentés Tamás

Epinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő: Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Főszerkesztő helyettes: Dr. Csohán Ágnes

Olvasószerkesztő: Dr. Krisztalovics Katalin

Szerkesztő: Dr. Kurcz Andrea

Technikai szerkesztő:

Báder Mariann

ÁNTSZ OTH Nyomda

Nyomdavezető: Novák Anikó

ISSN 2061-0947 (Nyomtatott)

ISSN 2061-0955 (Online)